

JAK OBECNĚ POSTUPUJE ČIŽP PŘI OZNÁMENÍ HAVÁRIE NA VODÁCH

PRINCIP DRŽENÍ SLUŽEBNÍ POHOTOVOSTI ČESKOU INSPEKČÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Služební pohotovost je v obecných principech upravena služebním předpisem ředitele České inspekce životního prostředí (ČIŽP) č. 9/2015. Níže uvedený text se týká postupu zaměstnance ČIŽP při řešení nahlášených havárií na vodách.

- Služební pohotovost ČIŽP je zajištěna každý pracovní den od 18:00 do 06:00 následujícího pracovního dne.
- Služební pohotovost je zároveň zajišťována o víkendech a státních svátcích nepřetržitě po dobu 24 hodin, kdy zaměstnanec ČIŽP je povinen přijímat hlášení o událostech s možným dopadem na životní prostředí a to prostřednictvím mobilního telefonu, zvláště určeného pro tyto účely. Je to doba, v níž je inspektor připraven k případnému výkonu služby, která musí být v případě naléhavé potřeby vykonána nad rámec jeho pracovní doby. Služební pohotovost je konána na místě odlišném od pracovišť České inspekce životního prostředí (zpravidla se jedná o místo bydliště pracovníka).
- Zaměstnanec držící služební pohotovost je vybaven služebním vozidlem s odpovídajícím vybavením pro výjezd (základní měřicí technikou dvouvstupovým multimetrem - kyslíková sonda v robustním provedení, pH elektroda, sonda pro měření konduktivity) a několika skleněnými vzorkovnicemi a běžnými plastovými vzorkovnicemi určenými k odběru vzorků. Dále odběrovými nástroji (odběrová tyč, kbelík, lano, atd.), vybavením pro uchovávání vzorků během transportu (autolednice), ochrannými pracovními pomůckami pro práci v terénu (gumové holínky, rukavice, ochranné oděvy, helmy, brýle, atd.) a pohotovostním mobilním telefonem.
- Zaměstnanec držící služební pohotovost je odpovídajícím způsobem proškolen o způsobu a požadavcích na odběr vzorků vod (školení ČIŽP v posledních letech bylo prováděno odbornou společností Forsapi s.r.o., příp. VÚV T. G. Masaryka – pracovník obdrží certifikát/osvědčení). Pohotovostní službu drží pouze služebně starší inspektoři s dostatkem zkušeností s mimořádnými situacemi.

ZÁKLADNÍ POSTUP PRACOVNÍKA ČIŽP PŘI OZNÁMENÍ HAVÁRIE NA VODÁCH

1. Pracovník ČIŽP držící služební pohotovost přijme **oznámení o havárii**
2. V každém případě kontaktuje:
 - vedoucího oddělení ochrany vod
 - příslušný vodoprávní úřad podle místa havárie, který ze zákona č. 254/2001 Sb., o vodách (dále jen vodní zákon), má řídit práce na zmáhání havárie

Dle dalších okolností:

- správce povodí
- pracovníka ČIŽP jiného oblastního inspektorátu (dále jen OI) držícího služební pohotovost, aby též přijel na místo havárie
- zasahující Hasičský záchranný sbor (dále jen HZS)
- Policii ČR (dále jen PČR)

3. Pracovník ČIŽP držící služební pohotovost **vyjede na místo havárie**, o výjezdu informuje kromě vedoucího oddělení ochrany vod dále ředitele OI, tiskového mluvčího a ředitele ČIŽP

vždy:

- když je jeho účast vyžádána příslušným vodoprávním úřadem v rámci zákonem stanovené spolupráce (§ 112 odst. 1 písm. d) vodního zákona) nebo je jeho účast vyžádána jiným subjektem, který se podílí na zmáhání havárie podle vodního zákona – tzn. např. správcem povodí nebo HZS nebo PČR

nebo pokud:

- podle obdržených informací, případně na základě pokynu vedoucího oddělení ochrany vod, považuje svoji přítomnost na místě havárie za nezbytně nutnou

4. Pracovník ČIŽP **po příjezdu na místo havárie** kontaktuje pracovníka příslušného VPÚ, který má ze zákona řídit práce na zmáhání havárie a řídí se jeho pokyny, a to v případě, že požadavky na ČIŽP jsou v souladu s kompetencemi stanovenými ČIŽP příslušnými právními předpisy. V případě, že výjezd byl požadován HZS, VPÚ není na místě a nedaří se se zástupcem VPÚ telefonicky spojit, kontaktuje inspektor HZS a do záznamu výjezdu uvede nepřítomnost či nemožnost se spojit s VPÚ.

5. Základní postupy při vzorkování

Pracovník ČIŽP může provést odběry vzorků podle svého uvážení s ohledem na okolnosti v daný moment havárie. V případě, že je požádán o provedení vzorkování příslušným VPÚ, který řídí práce na zmáhání havárie, provede odběr vzorků podle instrukcí VPÚ (zejména určení místa a času odběru vzorků), a to v případě, že tento odběr je možné provést především s ohledem na bezpečnost pracovníka ČIŽP, jeho materiálové vybavení, časové možnosti a možnosti laboratoře, do které mohou být vzorky předány. Inspektor zároveň podle vlastního uvážení může provést měření základních parametrů kvality vod analytickým vybavením, které má k dispozici v rámci výjezdu (viz vybavení služebního vozidla pro výjezd).

Vlastní úvaha při odběru vzorků by se měla řídit mimo jiné zohledněním:

- bezpečností při odběru vzorku
- účelem odběru (například zjištění kontaminantu, monitoring toku, hledání příčiny havárie)
- požadavky příslušné laboratoře na potřebné množství vzorku, případně specifické požadavky na odběr a uchování vzorku během přepravy do laboratoře
- materiálovým vybavením k odběru vzorku

- vhodným místem k odběru vzorku (např. odběr z mostu, z lodi, ze břehu), a to s ohledem na možnost co možná největší míry reprezentativnosti vzorku

Při odběru vzorků se postupuje zejména podle následující řady norem:

ČSN EN ISO 5667, zj. 5667-6 Návod pro odběr vzorků z řek a potoků; 5667-10 Pokyny pro odběr vzorků odpadních vod;

Odebraný vzorek musí být řádně označen: bod odběru, název bodu odběru, datum a čas odběru. O odběru vzorku se sepíše Protokol o odběru vzorku (formulář) s případným náčrtem s přesným určením místa odběru. V případě potřeby jsou například odebírány i vzorky uhynulých ryb či sedimentů.

Odebraný vzorek spolu s protokolem o odběru vzorku je pracovníkem ČIŽP v nejbližší možné době dodán do akreditované laboratoře. Podrobněji o vzorkování zde: (odkaz na odbornější text)

6. Záznam z výjezdu na havárii na vodách a evidence havárií dle § 40 vodního zákona

Z výjezdu na havárii na vodách je pracovník ČIŽP povinen učinit záznam, a to do 3 dnů od výjezdu, pokud se s vedoucím oddělení ochrany vod nedohodne jinak. Zároveň provede záznam podle příslušného služebního předpisu do centrální evidence havárií na vodách (podle zákona č. 254/2001 Sb.) za každé čtvrtletí do 10. kalendářního dne měsíce následujícího po uplynutí čtvrtletí.

Inspekce není zásahovou jednotkou ani součástí IZS a podle platného vodního zákona není ani subjektem, který řídí tzv. zmáhání havárie.

Více zde:

Havárie na vodách z pozice ČIŽP (odborný text)

<http://www.cizp.cz/file/pa9/HAVARIE-NA-VODACH-Z-POZICE-CIZP-ODBORNY-TEXT-final.pdf>